

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

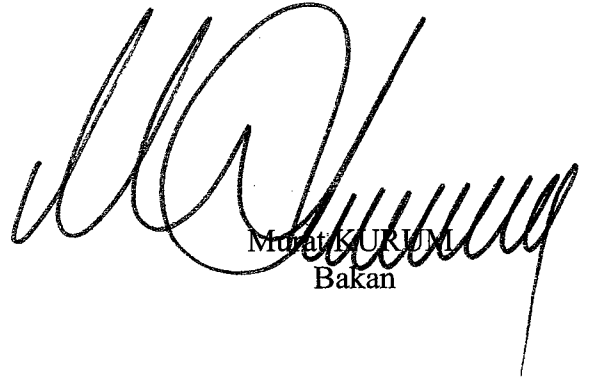
Sayı :30824082-610-13094420
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

22 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN Av. Dr. MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/26756 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

7/26756
GK 144

SORULAR

- 1) Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde hava, su ve çevre kirliliği oranlarında nasıl bir değişim gözlemlenmiştir? Özellikle sanayi bölgeleri ve büyük şehirlerdeki hava kalitesi ölçümleri sonuçları nelerdir?
- 2) Su kaynaklarının kirlenmesine neden olan başlıca faktörler nelerdir? Tarım, sanayi ve yerleşim yerlerinden kaynaklanan kirliliğe karşı alınan önlemler nelerdir?
- 3) Karadeniz Bölgesi'nde hidroelektrik santral (HES) projelerinin sayısı ve bu projelerin çevreye olan etkileri hakkında yapılan bilimsel çalışmalar mevcut mudur?
- 4) Karadeniz Bölgesi'nde otoyol ve yol yapım çalışmaları nedeniyle doğal yapının bozulduğu alanlar var mıdır? Bu projelerin ekosisteme verdiği zararları en aza indirmek için hangi tedbirler alınmaktadır?
- 5) Karadeniz yaylalarının turizm, yapılaşma ve altyapı projeleri nedeniyle tehdit altında olduğu ifade edilmektedir. Bu konuda bakanlığınızca yapılan denetim ve koruma çalışmaları nelerdir?
- 6) Yaylalarda yapılaşmaya izin verilmesi, doğal ve kültürel mirasın korunmasına zarar vermekte midir? Özellikle yayla turizmi kapsamında yapılan yatırımların çevreye etkileri değerlendirilmekte midir?
- 7) Hava ve su kirliliği ile çevre tahribatını önlemek adına yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile yürütülen ortak projeler mevcut mudur?
- 8) Karadeniz Bölgesi'ndeki doğal alanların korunması için uluslararası standartlara uygun çevre koruma politikaları uygulanmakta mıdır?
- 9) Karadeniz sahil yolu projesinin bölgenin ekosistemine ve biyolojik çeşitliliğine etkileri hakkında bir değerlendirme yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir?

CEVAP

Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibarıyla 382 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 izlenmekte ve talep edilen tüm bilgiler www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır. Hava kalitesi izleme istasyonlarına ait detaylı bilgilere www.havaizleme.gov.tr web adresinden ulaşılabilir.

Her biri farklı kirletici unsurlar içeren ve tarım, sanayi, kentsel alanlardan ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan noktasal ve yayılı kaynaklı kirleticiler, su kaynaklarında kirliliğine neden olmaktadır. Noktasal kaynaklı kirleticiler olarak alıcı ortama deşarj edilen kentsel ve endüstriyel atıksular; yayılı kaynaklı kirleticiler olarak ise gübre kullanımı, hayvancılık faaliyetleri, arazi kullanımı, katı atık sızıntı suları (düzensiz depolama alanı sızıntı suları) ve

fosseptik (sızırmalı) kullanımı sayılabilmektedir.

Bakanlığımızca su kirliliğinin önlenmesi ve kontrolüne yönelik çalışmalar 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY) ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği (KAAY) çerçevesinde yürütülmektedir. Bakanlığımız görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında noktasal kaynaklardan (sanayi ve kentsel atıksu deşarjları) gelen kirleticilere özgü çeşitli önlemler alınmakta ve çalışmalar yürütülmektedir.

Noktasal kaynaklı kirleticilerin Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde belirlenen hükümlere ve deşarj standartlarına uyum sağlanması ve uygun bertarafı için evsel/kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin kurulması zorunlu hale getirilmekte, atıksuyun kaynağında önlenmesi ve bertarafı için temiz üretim teknolojileri ve atıksu minimizasyonu uygulamaları geliştirilmekte, atıksuyun yeniden kullanımı teşvik edilmekte ve kirliliğin yoğun olduğu bölgelerde daha sıkı deşarj standartları uygulanmaktadır. Bakanlığımızca SKKY ve KAAY hükümleri çerçevesinde, atıksuyun niteliğine göre ilgili deşarj standartlarını sağlamayan ve söz konusu mevzuata aykırı faaliyette bulunan kurumlara ve işletmelere idari yaptırım uygulanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından atıksu altyapı yönetimleri olan yerel yönetimler ile işbirliği içerisinde su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, su kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü konularında bir çok proje yürütülmüş olup hali hazırda işbirliği içerisinde yürütülen bazı projelerimiz de devam etmektedir. Yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde gerçekleştirilen projelere ait bilgiler aşağıda yer verilmektedir:

- Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı, Marmara Denizi'nde yoğun bir şekilde gözlemlenen müsilağın kalıcı olarak giderilerek Marmara Denizi Havzası'nı iyi çevresel duruma ulaştırmak için politika ve stratejileri belirlemek ve uygulamak amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda, yerel yönetimlerin de içerisinde yer aldığı ilgili kurum ve kuruluşların katkıları ile hazırlanarak uygulanmaya başlanmıştır.

- Bakanlığımızca yürütülen Atıksu Arıtma Tesislerinin Kamu Özel Sektör İşbirliğiyle Yapılarak İşletilebilirliğinin Örnek Fizibiliteler Yoluyla Araştırılması Projesi kapsamında yerel yönetimlerin sorumluluğunda bulunan atıksu arıtma tesislerinin inşası, işletilmesi, revizyonlarının belediyeler tarafından yapılması ile kamu özel işbirliği ile yapılması durumlarına ait karşılaştırmalar belirlenen tesisler üzerinde gerçekleştirilen fizibilite çalışmaları ile ortaya konulmuştur.

- Bakanlığımızca atıksu arıtma tesislerinin etkin ve verimli bir şekilde işletilebildiği ve idame edilebildiği bir kurumsal yapılanmanın oluşturulması amacıyla belediyelerce oluşturulan atıksu birliklerine uygun kavramsal bir yapının pilot bölge olarak seçilen Akarçay Nehir Havzasında tasarlanmasını öngören, atıksu birlik modelini ülkemizde uygulanabilir bir yönetim modeli olarak ortaya çıkaran Türkiye'de Su Birliklerinin Tanımlanması ve Geliştirilmesi Projesi yürütülmüştür.

- Bakanlığımızca, kentsel atıksu arıtma tesislerinde tasarımdan kaynaklı işletme problemlerinin önüne geçilebilmesi amacıyla Atıksu Arıtma Tesisleri (AAT) Ulusal Tasarım Kriterlerinin Belirlenmesi Projesi (TÜRK-ArT) yürütülmektedir. Söz konusu proje ile, Bakanlığımızca, istenilen düzeyde arıtma verimini sağlayabilecek, döngüsel ekonomi yaklaşımıyla uyumlu, doğal kaynakları koruyan, iklim ve sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlayan, kaynak ve enerji verimliliğini hedefleyen kentsel atıksu arıtma tesislerinin bölgesel şartlar da dikkate alınarak tasarlanması ve ülkemize özgü tasarım norm/kriterlerinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

Ülkemizin doğal, kültürel ve tarihsel özellikleri açısından önde gelen örneklerinden biri olan Uzungöl Özel Çevre Koruma Bölgesinin korunması ve sürdürülebilir kaynak kullanımı anlayışı temelinde gelecek nesillere aktarılması amacıyla Trabzon ilinde, Uzungöl Belde Belediyesinin, Çaykara ilçesine bağlı 3 köyü (Arpaözü, Demirkapı ve Yaylaönü) sınırları içinde 149,12 km²

büyükluęündeki alan 07.12.2004 tarihinde “Özel Çevre Koruma Bölgesi” olarak ilan edilmiştir.

Özel Çevre Koruma Bölgeleri Yönetim Planları ile yönetilmektedir. Yönetim planı ile herhangi bir alanın korunması, kaynak değeri lerinin devamlılığının sağlanması, geliştirilmesi ve rasyonel yönetimi ile ilgili karar ve hükümlerin beş yıllık süreç içerisindeki uygulama faaliyetleri ile ortaya konulmaktadır. Yönetim planı aynı zamanda, bölgede yaşayanlar, kamu idareleri ve diğer alan kullanıcılarının aktif katılımları ile ortaklaşa hazırlanan faaliyetlerin uygulanması için de bir kılavuz olma niteliğini taşımaktadır.

Uzungöl Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planının hazırlanmasına öncelikli olarak Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi ile Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Deęerler Araştırması yapılarak başlanmıştır. Yapılan bu çalışmalar ile Uzungöl Özel Çevre Koruma Bölgesinin biyolojik çeşitliliği, endemik, nadir, nesli tehdit ve tehlike altında olan tür ve habitatların sınıflandırılması, tehditler ve koruma önlemleri ile demografik yapı, ekonomik ve sosyal göstergelere ilişkin istatistiksel veriler, insan faaliyetleri, çevreye ilişkin tutum ve davranışları, sektörler ve sektörler arası etkileşime yönelik veriler ortaya konmuştur. İkinci aşamada ise; Uzungöl ÖÇK Bölgesinin gelecekte korunması ve sürdürülebilir yönetimi konusunda ilgili paydaşlar arasında iletişimi güçlendirmek amaçlanmış, yerel halkın yanı sıra alanla ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının da katılımının sağlandığı paydaş toplantılarıyla katılımcı bir yaklaşım içerisinde, alanın koruma-kullanım kararları ve yönetim ilkeleri uluslararası standartlara uygun olarak belirlenmiştir.